

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор комунального закладу вищої освіти
«Хортицька національна навчально-
реабілітаційна академія» Запорізької
обласної ради

Валентина НЕЧИПОРЕНКО

«31» серпня 2022 р.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

наукового ліцею комунального закладу вищої освіти «Хортицька
національна навчально-реабілітаційна академія»

Запорізької обласної ради

на 2022/2023 навчальний рік

для 5 класів

СХВАЛЕНО

на засіданні педагогічної ради
наукового ліцею комунального закладу
вищої освіти «Хортицька національна
навчально-реабілітаційна академія»
Запорізької обласної ради

Протокол від «31» серпня 2022 р. № 12

Директор О. Казаннікова Олена КАЗАННІКОВА

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

1. Загальні відомості.....	3
2. Загальні положення.....	4
3. Структура 2022/2023 навчального року.....	7
4. Призначення наукового ліцею Хортицької національної академіі.....	7
5. Мета та задачі освітнього процесу наукового ліцею Хортицької національної академіі	8
6. Обґрунтування навчального плану.....	9
7. Особливості організації освітнього процесу та застосування педагогічних технологій.....	11
8. Вимоги до обов'язкових результатів навчання.....	13
9. Оцінювання навчальних досягнень учнів.....	18
10. Показники реалізації освітньої програми (система внутрішнього забезпечення якості освіти).....	22
11. Форми організації освітнього процесу.....	22
12. Позаурочна діяльність.....	23
13. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за програмою.....	25
14. Матеріально-технічна база для організації освітнього процесу щодо забезпечення реалізації освітньої програми.....	25
15. Додатки:	
А. Навчальний план.....	26
Б. Перелік модельних навчальних програм.....	29
В. Орієнтовний перелік інструментів формувального оцінювання....	33
Г. Орієнтовна рамка оцінювання навчальних досягнень здобувачів базової середньої освіти.....	38
Д. Орієнтовні вимоги до критеріїв і шкал оцінювання.....	41

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Повна назва: Науковий ліцей комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради.

Ліцензія на провадження освітньої діяльності: Розпорядження голови Запорізької облдержадміністрації від 20.04.2018 №148-л «Про видачу загальноосвітній санаторній школі-інтернату I-III ступенів комунального вищого навчального закладу "Хортицька навчально-реабілітаційна академія" Запорізької обласної ради ліцензії на провадження освітньої діяльності».

Остання атестація: листопад 2016 (наказ Департаменту освіти і науки Запорізької облдержадміністрації від 27.12.2016 №6926 «Про результати державної атестації загальноосвітньої санаторної школи-інтернату комунального вищого навчального закладу "Хортицька навчально-реабілітаційна академія" Запорізької обласної ради»

Адреса: 69017, м. Запоріжжя, вул. Наукового містечка, 59 (о.Хортиця).

Телефон: (061)283-20-01, факс – (061)283-20-01.

Адрес електронної пошти: info@khnnra.zp.ua.

Сайт: <https://lyceum.khnnra.edu.ua/>

Рік заснування - 1993 р. (рішення Запорізької міської ради народних депутатів № 352/6 «Про відкриття Хортицького навчально-реабілітаційного багатопрофільного центру при Запорізькій санаторній школі-інтернаті № 8»), згідно з рішенням Запорізької обласної ради від 27.08.2015 № 45 «Про зміну типу, найменування комунального закладу «Хортицький національний навчально-реабілітаційний багатопрофільний центр» Запорізької обласної ради та затвердження нової редакції статуту», змінено тип та найменування комунального закладу «Хортицький національний навчально-реабілітаційний багатопрофільний центр» Запорізької обласної ради - комунальний вищий навчальний заклад «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради, відповідно до Рішення Запорізької обласної ради від 04.10.2018 № 24 «Про перейменування комунального вищого навчального закладу «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради та затвердження нової редакції Статуту, змінено найменування на комунальний заклад вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради». Відповідно Статуту комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради», затвердженого рішенням Запорізької обласної ради від 18.03.2021 № 47, структурним підрозділом є науковий ліцей - заклад спеціалізованої освіти.

Мова викладання: українська.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Освітня програма наукового ліцею комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради для 5 класів розроблена на виконання:

- Законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту»;
- Постанови Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року №898 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти»;
- Наказу Міністерства освіти і науки України від 16.10.2019 № 1303 «Про затвердження Стандарту спеціалізованої освіти наукового спрямування»;
- Постанови Кабінету Міністрів України від 22.05.2019 № 438 «Про затвердження Положення про науковий ліцей та науковий ліцей-інтернат» (зі змінами, Постанова Кабінету Міністрів України № 664 від 30.06.2021);
- Постанови Кабінету Міністрів України від 15.09.2021 № 872 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти (із змінами, внесеними згідно з Постановою КМУ від 26.04.2022 № 483)»;
- Наказу Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020 № 2205 «Про затвердження Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти»;
- Наказу Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 № 235 «Про затвердження типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти»;
- Наказів Міністерства освіти і науки України від 25.06.2018 № 627 «Про затвердження Типової освітньої програми спеціальних закладів загальної середньої освіти II ступеня для дітей з особливими освітніми потребами».

Освітню програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентризму і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності та практичної спрямованості змісту;
- наступності та перспективності навчання;
- взаємозв'язку процесів формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності та достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети інваріантного та варіативного компонентів навчального плану;
- творчого використання вчителем програмового матеріалу залежно від умов навчання;

– адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Освітня програма окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення здобувачами освіти обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової загальної середньої освіти та спеціалізованої освіти наукового спрямування.

Освітня програма наукового ліцею Хортицької національної академії визначає:

– загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення;

– містити перелік модельних навчальних програм, що використовуються закладом освіти в освітньому процесі, та/або навчальних програм, затверджених педагогічною радою, що мають містити опис результатів навчання учнів з навчальних предметів (інтегрованих курсів) в обсязі не меншому, ніж встановлено відповідними модельними навчальними програмами;

– складову корекційно-розвиткового компоненту навчального плану;

– очікувані результати навчання здобувачів освіти подані в рамках навчальних програм, рекомендованих Міністерством освіти і науки України;

– рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструментарію оцінювання, інструменти забезпечення внутрішньої системи якості освіти;

– вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією освітньою програмою.

Спрямованість освітньої програми направлена на всебічний розвиток, виховання і соціалізацію особистості, яка здатна до життя в суспільстві і цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності, розвиток дослідницької компетентності здобувачів освіти відповідно до їх інтересів і профілю навчання, формування у них цінностей та особистісних якостей, що забезпечують дослідницьку культуру, академічну доброчесність і готовність до дослідницької діяльності. Підготовка майбутнього вченого, особистості, здатної до інноваційної діяльності, прийняття системних рішень.

Досягнення цієї мети забезпечується шляхом реалізації предметного і надпредметного змісту навчання, що забезпечує розвиток здібностей дитини, становлення її як повноцінної, соціально активної, конкурентоздатної

особистості, яка володіє ключовими компетентностями, необхідних кожній сучасній людині для її успішної життєдіяльності:

- вільне володіння державною мовою;
- здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та, як мінімум, однією з іноземних мов;
- математична компетентність;
- компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій;
- інноваційність;
- підприємливість та інноваційність;
- екологічна компетентність;
- цифрова компетентність;
- навчання впродовж життя;
- громадянські та соціальні компетентності, включаючи володіння культурою демократії, правову компетентність, усвідомлення рівних прав і можливостей, толерантність, здатність до соціальної комунікації, здорового способу життя;
- культурна компетентність;
- дослідницька компетентність;
- інші компетентності, передбачені стандартами освіти.

У науковому ліцеї освітній процес поєднується з участю та підготовкою здобувачів освіти до наукової, науково-технічної, навчально-дослідницької, дослідницько-експериментальної, конструкторської, винахідницької та пошукової діяльності відповідно до стандарту спеціалізованої освіти наукового спрямування.

Гранична наповнюваність класів та тривалість уроків встановлюються відповідно до Закону України «Про повну загальну середню освіту» (ст. 12) та Положення про науковий ліцей комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради.

Науковий ліцей здійснює освітній процес за денною формою навчання.

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 6 березня 2002 року за № 229/6517 (зі змінами).

В закладі функціонують класи з інклюзивною формою навчанням.

Зміст освіти, що є обов'язковим для стандартів базової та повної загальної середньої освіти, спеціалізованої освіти наукового спрямування, зберігається на кожному ступені навчання у повному обсязі.

Додаткові освітні послуги, які не визначені базовим компонентом освіти, вводяться за згодою батьків дитини або осіб, які їх замінюють.

СТРУКТУРА 2022/2023 НАВЧАЛЬНОГО РОКУ

Реалізація процесу навчання в закладі здійснюється в ході 5-денного робочого тижня на уроках тривалістю 45 хвилин, тривалість перерв – 10 хвилин та двох великих перерв – 20 та 30 хвилин.

Відповідно до Закону України «Про загальну середню освіту» 2022/2023 н.р. розпочинається 1 вересня святом – День знань – і закінчується не пізніше 1 липня.

Навчальні заняття організовуються за семестровою системою що включає в себе 4 чверті, об'єднані в 2 семестри:

I семестр – з 01 вересня по 23 грудня 2022 року;

II семестр – з 10 січня по 08 червня 2023 року.

Протягом навчального року для учнів визначені терміни канікул:

осінні – з 24 жовтня по 30 жовтня,

зимові – з 26 грудня по 09 січня,

весняні – з 27 березня по 02 квітня.

Закінчується навчальний рік державною підсумковою атестацією випускників базової та повної загальної середньої освіти.

ПРИЗНАЧЕННЯ НАУКОВОГО ЛІЦЕЮ ХОРТИЦЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ

У відповідності до чинного законодавства науковий лицей Хортицької національної академії – заклад спеціалізованої освіти, що забезпечує отримання дітьми базової середньої освіти, яка відповідає другому рівню Національної рамки кваліфікації та профільної середньої освіти, яка відповідає третьому рівню Національної рамки кваліфікації.

У закладі освіти здійснюється системний підхід до організації освітнього процесу, який поєднується з участю та/або підготовкою учнів до наукової, науково-технічної, навчально-дослідницької, дослідницько-експериментальної, конструкторської, винахідницької та пошукової діяльності відповідно до стандарту спеціалізованої освіти наукового спрямування.

В освітній процес включено:

1. Надання освітніх послуг згідно вимог державних стандартів з урахуванням індивідуальних можливостей та особливостей розвитку кожної дитини (функціонують класи з різними профілями навчання).

2. Можливість отримання реабілітаційних послуг, психологічної допомоги протягом навчального року.

3. Модернізовану матеріально-технічну базу навчальних кабінетів.

4. Висококваліфікований, креативний колектив педагогів-одномумців, які працюють за новітніми освітніми програмами та технологіями.

У науковому ліцеї Хортицької національної академії створені умови для здобуття освіти особам з особливими освітніми потребами з урахуванням індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів. Інклюзивне навчання здійснюється на основі застосування особистісно орієнтованих методів навчання з урахуванням їхніх індивідуальних. Педагогічний супровід учнів з особливими освітніми потребами здійснює асистент вчителя, логопед, дефектолог та інші фахівці.

МЕТА ТА ЗАДАЧІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ НАУКОВОГО ЛІЦЕЮ ХОРТИЦЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ

Метою діяльності наукового ліцею Хортицької національної академії є здійснення освітньої діяльності, спрямованої на всебічний розвиток особистості учнів і формування цінностей та необхідних для успішної самореалізації компетентностей в інтегрованих освітніх галузях суспільно-гуманітарного, техніко-технологічного та природничо-математичного спрямування, виховання відповідальних громадян.

Головні завдання для досягнення мети:

– підготовка майбутнього вченого, особистості, здатної до інноваційної діяльності і прийняття системних рішень, у тому числі в критичних ситуаціях;

– провадження освітньої діяльності на основі підходів дослідно-орієнтованого навчання, спрямованої на залучення та підготовку учнівської молоді до наукової і науково-технічної діяльності;

– забезпечення здобуття учнями освіти відповідно до Державного стандарту загальної середньої освіти та стандарту спеціалізованої освіти наукового спрямування, у тому числі завдяки системній роботі з використання завдань та досліджень високого рівня складності (олімпіадних, турнірних, проектно-конкурсних тощо);

– забезпечення поглибленого вивчення предметів та набуття компетентностей, необхідних для подальшої наукової і науково-технічної діяльності;

– навчання на засадах загальнонаціональних цінностей, формування громадянської позиції, власної гідності, патріотичного виховання, академічної доброчесності;

– розроблення та впровадження ефективних освітніх технологій і форм організації освітнього процесу;

– налагодження співпраці із закладами вищої освіти та науковими установами;

– залучення діячів науки, працівників підприємств, установ, організацій, представників професійних асоціацій відповідно до профілю наукового ліцею до освітнього процесу, керівництва проектними групами учнів;

– забезпечення здобуття учнями повної загальної середньої освіти II і III рівнів понад вимоги державного освітнього стандарту за рахунок диференціації його змісту з урахуванням освітніх потреб, здібностей і інтересів учнів;

– підготовка та залучення учнів до наукової і науково-технічної діяльності на основі інтегрованого підходу STEAM (S – science, T – technology, E – engineering, A – art и M – maths, що в перекладі – наука, технологія, інженерія, мистецтво, математика);

– забезпечення психолого-педагогічного супроводу та умов для відновлення (покращення) здоров'я учнів, що мають захворювання та/чи особливі освітні потреби з урахуванням індивідуальних потреб, можливостей, здібностей;

– створення умов для професійного самовизначення учнів і інтегрування їх в середовище закладу вищої освіти;

– розвиток соціальної і життєвої практики учнів;

– створення умов для творчого зростання і самореалізації учнів, їх участі у інтелектуальних і творчих змаганнях різного рівня, у тому числі конкурсах МАН;

– створення і реалізація навчальних програм спільно з науковими працівниками Хортицької національної академії, які відповідають вимогам Державного освітнього стандарту та вимогам часу;

– обмін досвідом і співробітництво з іншими закладами освіти щодо проектно-дослідницької, культурної і наукової діяльності;

– психолого-педагогічний супровід навчання, творчої самореалізації учнів у проектній діяльності;

– комплексна (психологічна, педагогічна, соціальна, фізична) реабілітація учнів з обмеженими можливостями здоров'я;

– реалізація виховної програми проєктивного життєздійснення, включення учнів у соціально значущу діяльність;

– розвиток учнівського самоврядування як засобу підвищення рівня соціальної компетентності учнів;

– забезпечення інформаційної підтримки освітнього процесу;

– партнерство з батьківською громадськістю.

ОБҐРУНТУВАННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ

Навчальний план наукового ліцею Хортицької національної академії (додаток А) складено відповідно до наказу МОН України від 19.02.2021 № 235 «Про затвердження типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти» (додаток 3); пп.25, 26 Положення про науковий

ліцей (Постанова Кабінету Міністрів України від 22.05.2019 № 438 , зі змінами, Постанова Кабінету Міністрів України № 664 від 30.06.2021).

Мережа наукового ліцею на 2022/2023 навчальний рік:

- 5а клас з вивченням двох іноземних мов (англійська (поглиблено), польська);
- 5б клас із збільшенням кількості годин на вивчення математики;

Гранично допустиме навчальне навантаження для учнів на тиждень у 5 класі становить 28 годин.

Загальний обсяг навчального навантаження (сумарно інваріативна частина, варіативна, фізична культура) у 5а, 5б класах – 31 година.

Загальний обсяг навчального навантаження для здобувачів освіти 5 класів наукового ліцею Хортицької національної академії складає 2170 годин/навчальний рік.

Освітня програма закладу включає поглиблене вивчення предметів природничо-математичного та суспільно-гуманітарного профілю:

5а клас – англійської мови;

5б клас – математики.

Загальний обсяг навчального навантаження для 5класів.

Назва освітньої галузі	Навчальне навантаження	Кількість годин	
		5а клас	5б клас
Мовно-літературна	на тиждень	14,5	11
	на рік	507,5	385
Математична	на тиждень	4	6
	на рік	140	210
Громадянська та історична	на тиждень	1	1
	на рік	35	35
Мистецька	на тиждень	1	1
	на рік	35	35
Природнича	на тиждень	2	2
	на рік	70	70
Соціальна і здоров'язберігаюча	на тиждень	1	1
	на рік	35	35
Технологічна	на тиждень	2	2
	на рік	70	70
Інформатична	на тиждень	2	2
	на рік	70	70
Фізична культура	на тиждень	3	3
	на рік	105	105
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, вибіркового освітніх компонентів, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	на тиждень	0,5	2
	на рік	14,5	70

З метою забезпечення дослідницької діяльності, виконання досліджень і розробок за вибором ліцею передбачено години на заняття проєктних груп з наукової діяльності 3 години на тиждень (105 на рік).

Корекційно-розвиткові заняття, які проводяться індивідуально або з групами здобувачів освіти (не більше 3-х учнів) з використанням сучасних технологій та заняття з предметів корекційно-реабілітаційного компоненту, винесені у позаурочний час і не враховуються до навчального навантаження на 1 учня, бо є складовою частиною заходів загальнофізичної реабілітації.

Навчальні досягнення здобувачів освіти з предметів варіативної частини навчального плану, з корекційно-розвиткових занять не оцінюються з огляду на забезпечення психологічного комфорту учнів. Записи про виконання навчальних програм з корекційно-розвиткових занять фіксуються в окремих журналах.

Інклюзивне навчання учнів з особливими освітніми потребами здійснюється на основі застосування особистісно орієнтованих методів навчання з урахуванням індивідуальних особливостей їх навчально-пізнавальної діяльності. Формування сітки корекційно-розвиткових занять в інклюзивних класах виконано відповідно до наказу МОН України від 25.06.2018 № 627 «Про затвердження Типової освітньої програми спеціальних закладів загальної середньої освіти II ступеня для дітей з особливими освітніми потребами» з урахування рекомендацій інклюзивно-ресурсних центрів, рекомендацій лікарів, зафіксованих у індивідуальних реабілітаційних програмах, на підставі висновків медико-психолого-педагогічного консилиуму закладу, а також даних психолого-педагогічного обстеження дітей з особливостями фізичного розвитку, зафіксованих у індивідуальних програмах розвитку дітей з особливими освітніми потребами.

Тривалість корекційно-розвиткових занять визначається індивідуально для кожної дитини згідно з протоколами засідання команди психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами та фахівців Інклюзивно-ресурсного центру по Вознесенівському району міста Запоріжжя від 23.02.2022 року, висновків ІРЦ у межах відведеного навчального часу. Години корекційно-розвиткових занять до сумарного навантаження не включаються.

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ЗАСТОСОВУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Відповідно до навчального плану в освітній програмі зазначається перелік модельних навчальних програм, що використовуються закладом освіти в освітньому процесі, що містять опис результатів навчання учнів з навчальних предметів, інтегрованих курсів в обов'язку не меншому ніж встановлено відповідними модельними навчальними програмами. Оскільки відповідні модельні навчальні програми спрямовані насамперед на реалізацію вимог Державного стандарту базової середньої освіти, заклад

освіти під час формування переліку цих програм врахував низку чинників, а саме

- особливості та потреби учнів певного закладу в досягненні обов'язкових результатів навчання,
- потенціал педагогічного колективу,
- ресурсне забезпечення закладу освіти,
- навчально-методичний супровід конкретних модельних програм,
- наявність внутрішньогалузевих та міжгалузевих зв'язків між програмами різних предметів та курсів для реалізації ключових компетентностей,
- варіативність програм для підтримки курсів у діапазоні від мінімальної до максимальної кількості годин тощо.

Під час вибору модельних навчальних програм для освітньої програми закладу зверталась увага на раціональне використання навчального часу.

Сформована з окремих модельних та або навчальних програм освітня програма закладу є цілісним комплексом, кожен компонент якого реалізує свої цілі та функції у тісному взаємозв'язку з іншими компонентами для формування цілісної компетентної особистості. Ці взаємозв'язки реалізуються не лише на рівні базових знань з окремих предметів, а й на рівні досягнення очікуваних результатів та видів діяльності. Перелік модельних в освітній програмі закладу охоплює досягнення учнями результатів навчання з усіх визначених Державним стандартом освітніх галузей. Заклад освіти здійснив вибір модельних навчальних програм для закладів загальної середньої освіти з-поміж тих, яким надано гриф «Рекомендовано Міністерство освіти і науки України». (додаток Б).

На основі модельної навчальної програми вчитель розробляє навчальну програму предмета інтегрованого курсу, яка затверджується педагогічною радою закладу освіти.

На основі затвердженої педагогічною радою навчальної програми предмета інтегрованого курсу вчитель складає календарно-тематичне планування з урахуванням навчальних можливостей учнів класу.

Календарно-тематичне та поурочне планування здійснюється вчителем у довільній формі, у тому числі з використанням друкованих чи електронних джерел тощо. Формат, обсяг, структура, зміст та оформлення календарно-тематичних планів та поурочних планів-конспектів є індивідуальною справою вчителя.

Автономія вчителя забезпечена академічною свободою, включаючи свободу викладання, свободу від втручання в педагогічну, науково-педагогічну та наукову діяльність, вільним вибором форм, методів і засобів навчання, що відповідають освітній програмі, розробленням та впровадженням авторських навчальних програм, проєктів, освітніх методик і технологій, методів і засобів, насамперед методик компетентнісного навчання.

Під час розроблення календарно-тематичного та системи поурочного планування вчитель має самостійно вибудовувати послідовність формування очікуваних результатів навчання, враховуючи при цьому послідовність розгортання змісту в навчальній програмі. Вчитель може переносити теми уроків, відповідно до того, як учні засвоїли навчальний матеріал, визначати кількість годин на вивчення окремих тем. Адміністрація закладу та методисти можуть надавати методичну допомогу вчителю з метою покращення освітнього процесу, а не контролювати його.

У закладі освітній процес поєднується з участю та підготовкою учнів до наукової, науково-технічної, навчально-дослідницької, дослідницько-експериментальної, конструкторської, винахідницької та пошукової діяльності відповідно до стандарту спеціалізованої освіти наукового спрямування.

У науковому ліцеї Хортицької національної академії організовується робота наукових товариств учнів: експериментальна лабораторія «Крок до наук»; соціальне шкільне підприємництво «EcoGreenBiz»; наукове учнівське товариство «Freeminds», гуртків, секцій, а також проводяться виховні заходи з відповідної наукової (науково-технічної) проблематики та відповідно до завдань всебічного розвитку здобувачів освіти, окреслених в освітній програмі. Проводяться тижні науки, протягом яких здобувачі освіти закладу інформують про свою участь у навчально-дослідницькій, дослідницько-експериментальній, науковій, конструкторській, винахідницькій, пошуковій діяльності, проведену протягом відповідного періоду, організовують конкурси, турніри, дебати, конференції, засідання за круглим столом, спілкуються з вченими про тенденції розвитку наукової сфери, відвідують дослідні виробництва, виставки, тощо.

Для здобувачів освіти з особливими освітніми потребами розробляються індивідуальні програми розвитку з обов'язковим залученням батьків (осіб, які їх замінюють), з урахуванням санітарно-гігієнічних норм і правил, вікових ознак та особливих освітніх потреб здобувачів освіти і побажань батьків (осіб, які їх замінюють).

ВИМОГИ ДО ОBOB'ЯЗKOBИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ УЧНІВ ЗА ОСВІТНІМИ ГАЛУЗЯМИ.

Мовно-літературна освітня галузь

Метою мовно-літературної освітньої галузі є розвиток компетентних мовців і читачів із гуманістичним світоглядом, які володіють українською мовою, читають інформаційні та художні тексти, зокрема класичної та сучасної художньої літератури (української та зарубіжних), здатні спілкуватися мовами корінних народів і національних меншин, іноземними мовами для духовного, культурного та національного самовираження та

міжкультурного діалогу, для збагачення емоційно-чуттєвого досвіду, творчої самореалізації, формування ціннісних орієнтацій і ставлень.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів з мовно-літературної освітньої галузі (українська мова, українська література, зарубіжна література) передбачають, що учень:

- взаємодіє з іншими особами в усній формі, сприймає і використовує інформацію для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях;

- сприймає, аналізує, інтерпретує, критично оцінює інформацію в текстах різних видів, зокрема інформаційних та художніх текстах класичної та сучасної художньої літератури (української та зарубіжних), медіатекстах, та використовує інформацію для збагачення власного досвіду і духовного розвитку;

- висловлює власні думки, почуття, ставлення та ідеї, взаємодіє з іншими особами у письмовій формі, зокрема інтерпретуючи інформаційні та художні тексти класичної та сучасної художньої літератури (української та зарубіжних); у разі потреби взаємодіє з іншими особами в цифровому просторі, дотримується норм літературної мови;

- досліджує індивідуальне мовлення, використовує мову для власної мовної творчості, спостерігає за мовними та літературними явищами, аналізує їх.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів з мовно-літературної освітньої галузі (англійська та польська мови) передбачають, що учень:

- сприймає усну інформацію та письмові тексти іноземною мовою в умовах безпосереднього та опосередкованого міжкультурного спілкування;

- взаємодіє з іншими особами в усній і письмовій формі та в режимі реального часу засобами іноземної мови;

- надає інформацію, висловлює думки, почуття та ставлення іноземною мовою.

Математична освітня галузь.

Метою математичної освітньої галузі є розвиток особистості учня через формування математичної компетентності у взаємозв'язку з іншими ключовими компетентностями для успішної освітньої та подальшої професійної діяльності впродовж життя, що передбачає засвоєння системи знань, удосконалення вміння розв'язувати математичні та практичні задачі; розвиток логічного мислення та психічних властивостей особистості; розуміння можливостей застосування математики в особистому та суспільному житті.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів з математичної освітньої галузі передбачають, що учень:

- досліджує проблемні ситуації та виокремлює проблеми, які можна розв'язувати із застосуванням математичних методів;

- моделює процеси і ситуації, розробляє стратегії, плани дій для розв'язання проблем;
- критично оцінює процес і результат розв'язання проблем;
- розвиває математичне мислення для пізнання і перетворення дійсності, володіє математичною мовою.

Природнича освітня галузь.

Метою природничої освітньої галузі є формування особистості учня, який знає та розуміє основні закономірності живої і неживої природи, володіє певними вміннями її дослідження, виявляє допитливість, на основі здобутих знань і пізнавального досвіду усвідомлює цілісність природничо-наукової картини світу, здатен оцінити вплив природничих наук, техніки і технологій на сталий розвиток суспільства та можливі наслідки людської діяльності у природі, відповідально взаємодіє з навколишнім природним середовищем.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів з природничої освітньої галузі передбачають, що учень:

- пізнає світ природи засобами наукового дослідження;
- опрацьовує, систематизує та представляє інформацію природничого змісту;
- усвідомлює закономірності природи, роль природничих наук і техніки в житті людини; відповідально поводить себе для забезпечення сталого розвитку суспільства;
- розвиває власне наукове мислення, набуває досвіду розв'язання проблем природничого змісту (індивідуально та у співпраці з іншими особами).

Технологічна освітня галузь.

Метою технологічної освітньої галузі є реалізація творчого потенціалу учня, формування критичного та технічного мислення, готовності до зміни навколишнього природного середовища без заподіяння йому шкоди засобами сучасних технологій і дизайну, здатності до підприємливості та інноваційної діяльності, партнерської взаємодії, використання техніки і технологій для задоволення власних потреб, культурного та національного самовираження.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів з технологічної освітньої галузі передбачають, що учень:

- формулює ідею та втілює задум у готовий продукт за алгоритмом проектно-технологічної діяльності;
- творчо застосовує традиційні і сучасні технології;
- ефективно використовує техніку, технології та матеріали без заподіяння шкоди навколишньому природному середовищу;

- турбується про власний побут, задоволення власних потреб та потреб інших осіб.

Інформатична освітня галузь

Метою інформатичної освітньої галузі є розвиток особистості учня, здатного використовувати цифрові інструменти і технології для розв'язання проблем, розвитку, творчого самовираження, забезпечення власного і суспільного добробуту, критично мислити, безпечно та відповідально діяти в інформаційному суспільстві.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів з інформатичної освітньої галузі передбачають, що учень:

- знаходить, аналізує, перетворює, узагальнює, систематизує та подає дані, критично оцінює інформацію для розв'язання життєвих проблем;

- створює інформаційні продукти і програми для ефективного розв'язання задач/проблем, творчого самовираження індивідуально та у співпраці з іншими особами за допомогою цифрових пристроїв чи без них;

- усвідомлено використовує інформаційні та комунікаційні технології і цифрові інструменти для доступу до інформації, спілкування та співпраці як творець та (або) споживач, а також самостійно опановує нові технології;

- усвідомлює наслідки використання інформаційних технологій для себе, суспільства, навколишнього природного середовища, дотримується етичних, культурних і правових норм інформаційної взаємодії.

Соціальна і здоров'язбережувальна освітня галузь.

Метою соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі є розвиток особистості учня, який здатний до самоусвідомлення, гармонійної соціальної і міжособистісної взаємодії, спрямованої на збереження власного здоров'я та здоров'я інших осіб, дбає про безпеку, виявляє підприємливість та професійну зорієнтованість для забезпечення власного і суспільного добробуту.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів із соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі передбачають, що учень:

- турбується про особисте здоров'я та безпеку, уникає факторів ризику, реагує на фактори і діяльність, що становить загрозу для власного і суспільного життя, здоров'я, добробуту;

- визначає альтернативи, прогнозує наслідки, приймає рішення для власної безпеки та безпеки інших осіб, здоров'я і добробуту;

- усвідомлює цінність та дотримується здорового способу життя, аналізує та оцінює наслідки і ризики для здоров'я і суспільства;

- виявляє підприємливість та поводить етично для поліпшення здоров'я, безпеки і добробуту власного та інших осіб.

Громадянська та історична освітня галузь

Метою громадянської та історичної освітньої галузі є розвиток особистості учня через осмислення минулого, сучасного та зв'язків між ними, взаємодії між глобальними, загальноукраїнськими і локальними процесами; формування ідентичності громадянина України, його активної громадянської позиції на засадах демократії, патріотизму, поваги до прав і свобод людини, визнання цінності верховенства права та нетерпимості до корупції.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів з громадянської та історичної освітньої галузі передбачають, що учень:

- мислить історико-хронологічно, орієнтується в історичному часі, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між подіями, явищами і процесами, діяльністю людей та її результатами в часі, виявляє зміни і тривалість у житті суспільства;

- мислить геопросторово, орієнтується в соціально-історичному просторі, виявляє взаємозалежність розвитку суспільства, господарства, культури і навколишнього природного середовища;

- мислить критично, працює з різними джерелами інформації та формулює історично обґрунтовані запитання;

- мислить системно, виявляє взаємозв'язок, взаємозалежність та взаємовплив історичних подій, явищ, процесів, постатей у контексті відповідних епох; розуміє множинність трактувань минулого і сучасного та зіставляє їх інтерпретації;

- усвідомлює власну гідність, реалізує власні права і свободи, поважає права і гідність інших осіб, виявляє толерантність, протидіє проявам дискримінації;

- дотримується демократичних принципів, конструктивно взаємодіє з іншими особами, спільнотою закладу освіти, місцевою громадою і суспільством, долучається до розв'язання локальних, загальнонаціональних і глобальних проблем, усвідомлює необхідність утвердження верховенства права і дотримання правових норм для забезпечення сталого розвитку суспільства.

Мистецька освітня галузь.

Метою мистецької освітньої галузі є цілісний розвиток успішної особистості учня у процесі освоєння мистецьких надбань людства; усвідомлення власної національної ідентичності в міжкультурній комунікації; формування компетентностей, необхідних для художньо-творчого самовираження; розкриття креативного потенціалу, залучення до культурних процесів в Україні.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів з мистецької освітньої галузі передбачають, що учень:

- пізнає різні види мистецтва, інтерпретує художні образи, набуває досвіду емоційних переживань, розвиває ціннісне ставлення до мистецтва;
- формує художньо-образне, асоціативне мислення під час творчої діяльності в різних видах мистецтва;
- пізнає себе через взаємодію з різноманітними мистецькими об'єктами, розвиває емоційний інтелект;
- використовує інформаційне середовище у власній творчості і художній комунікації.

Освітня галузь «Фізична культура»

Метою освітньої галузі фізичної культури є гармонійний фізичний розвиток особистості учня, підвищення функціональних можливостей організму, вдосконалення життєво необхідних рухових умінь та навичок, розширення рухового досвіду через формування стійкої мотивації учнів до занять фізичною культурою і спортом.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів з освітньої галузі фізичної культури передбачають, що учень:

- формує власну психічну та соціально-психологічну сфери особистості засобами фізичного виховання;
- систематично займається фізичною культурою, володіє технікою фізичних вправ;
- усвідомлює значення фізичної/рухової активності для підтримання стану здоров'я та задоволення у процесі фізичного виховання.

ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ

Система оцінювання має на меті допомогти вчителю конкретизувати навчальні досягнення учнів і надати необхідні інструменти для впровадження об'єктивного й справедливого оцінювання результатів навчання.

В оцінюванні навчальних досягнень учнів важливо розрізнити поточне формувальне оцінювання (оцінювання для навчання) та підсумкове оцінювання (семестрове, річне). Поточне формувальне оцінювання здійснюють з метою допомогти учням усвідомити способи досягнення кращих результатів навчання. Підсумкове оцінювання здійснюють з метою отримання даних про рівень досягнення учнями результатів навчання після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів. Окрім поточного формувального та підсумкового (семестрового, річного) оцінювання, педагогічні працівники закладу освіти можуть ухвалити рішення про здійснення проміжного оцінювання результатів навчання з окремих предметів / інтегрованих курсів. Періодичність і процедури здійснення проміжного оцінювання й види діяльності, результати яких підлягають проміжному оцінюванню, визначають педагогічні працівники закладу освіти залежно від дидактичної мети та з урахуванням відповідної навчальної програми.

Поточне формувальне оцінювання

Поточне формувальне оцінювання здійснюється системно в процесі навчання на основі викладеного нижче алгоритму діяльності вчителя під час організації формувального оцінювання, що, зокрема, забезпечить наступність між підходами до оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової і базової середньої освіти:

Формулювання об'єктивних і зрозумілих для учнів навчальних цілей на певний період (наприклад, заняття, тиждень, період, відведений для вивчення теми, тощо). Основою для вироблення навчальних цілей є очікувані результати навчання, передбачені відповідною навчальною програмою, та критерії оцінювання.

Інформування учнів про критерії оцінювання, за якими буде визначено рівень їхніх навчальних досягнень на кінець навчального семестру та року. Доцільно впроваджувати поступове залучення учнів до вироблення критеріїв оцінювання результатів окремих видів навчальної діяльності.

Надання учням зворотного зв'язку щодо їхніх навчальних досягнень відповідно до визначених цілей. Зворотний зв'язок має бути зрозумілим і чітким, доброзичливим і своєчасним. Важливо не протиставляти учнів одне одному. Доцільно акцентувати увагу лише на позитивній динаміці досягнень учня / учениці. Труднощі в навчанні доцільно обговорювати з учнями індивідуально. Зворотний зв'язок надають у письмовій, усній або електронній формі, залежно від дидактичної мети й виду навчальної діяльності.

Створення умов для формування вміння учнів аналізувати власну навчальну діяльність (рефлексія). Під час навчальної діяльності доцільно спрямовувати учнів на спостереження своїх дій і дій однокласників, осмислення своїх суджень і дій з огляду на їх відповідність навчальним цілям. Важливим є створення умов для активної участі учнів у процесі оцінювання із застосуванням критеріїв, зокрема шляхом самооцінювання та взаємооцінювання, та спільне визначення подальших кроків для покращення результатів навчання.

Корегування освітнього процесу з урахуванням результатів оцінювання та навчальних потреб учнів.

У формувальному оцінюванні, зокрема для самооцінювання та взаємооцінювання, рекомендовано використовувати інструменти з орієнтовного переліку, наведеного у Додатку В.

Підсумкове оцінювання

Підсумковому оцінюванню (семестровому, річному) підлягають результати навчання з навчальних предметів, інтегрованих курсів обов'язкового освітнього компонента типового навчального плану.

Семестрове оцінювання здійснювати з урахуванням різних видів навчальної діяльності, які мали місце протягом семестру, та динаміки

особистих навчальних досягнень учня / учениці. Проведення окремої семестрової атестації не є обов'язковим і здійснюватиметься за потреби на розсуд закладу освіти залежно від епідситуації.

Річне оцінювання здійснювати на основі семестрових або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним від оцінок за I та II семестри. Для визначення річної оцінки потрібно враховувати динаміку особистих навчальних досягнень учня / учениці протягом року.

Семестрова та річна оцінки можуть підлягати коригуванню. Відповідно до п. 3.2. Інструкції з ведення класного журналу 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 03.06.2008 № 496, у триденний термін після виставлення семестрової оцінки батьки (особи, які їх замінюють) учнів (вихованців), які виявили бажання підвищити результати семестрового оцінювання або не були атестовані, звертаються до керівника закладу освіти із заявою про проведення відповідного оцінювання, у якій пояснюють причину та необхідність його проведення.

Оцінка результатів навчання учнів є конфіденційною інформацією, яку повідомляють лише учневі / учениці, його / її батькам (іншим законним представникам).

Відомості, отримані під час підсумкового та поточного, у разі застосування, проміжного, оцінювання результатів навчання, застосовують у формульованому оцінюванні, зокрема, для вироблення навчальних цілей на наступний період, визначення труднощів, що постали перед учнем / ученицею, та коригування освітнього процесу.

Критерії та шкала оцінювання

Оцінювання має бути зорієнтованим на визначені Державним стандартом базової середньої освіти ключові компетентності та наскрізні вміння й передбачені навчальною програмою очікувані результати навчання для відповідного періоду освітнього процесу. Враховуючи ці вимоги, для оцінювання навчальних досягнень учнів доцільно керуватися такими категоріями критеріїв:

- розв'язання проблем і виконання практичних завдань із застосуванням знань, що охоплюються навчальним матеріалом;
- комунікація (тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій);
- планування й здійснення навчального пошуку, робота з текстовою і графічною інформацією;
- рефлексія власної навчально-пізнавальної діяльності.

Під час оцінювання навчальних досягнень важливо враховувати дотримання учнями принципів доброчесності, а саме: вияв поваги до інших осіб, їхніх прав і свобод, дбайливе ставлення до ресурсів і довкілля,

дотримання принципів академічної доброчесності. У разі порушення учнем / ученицею принципів доброчесності під час певного виду навчальної діяльності, учитель може прийняти рішення не оцінювати результат такої навчальної діяльності.

Для визначення рівня досягнення учнями результатів навчання заклад освіти застосовує Орієнтовну рамку оцінювання навчальних досягнень здобувачів базової середньої освіти (Додаток Г) або на її основі розробляються власні критерії та шкалу оцінювання. У пропонуваній Орієнтовній рамці оцінювання навчальних досягнень навчальні досягнення учнів характеризують за чотирма рівнями: початковий, середній, достатній, високий.

Заклад може здійснювати підсумкове та, у разі застосування, проміжне, оцінювання результатів навчання за рівневою, 12-бальною або за власною шкалою оцінювання, затвердженою рішенням педагогічної ради, – за умови затвердження правил переведення до системи (шкали) оцінювання, визначеної законодавством. Результати річного оцінювання відображають у свідоцтві досягнень, яке видають учневі / учениці в кінці навчального року, за системою (шкалою), визначеною законодавством.

Для забезпечення наступності між підходами до оцінювання результатів навчання здобувачів початкової та базової середньої освіти у першому семестрі 5 класу підсумкове оцінювання результатів навчання учнів здійснювати за рівневою шкалою. Таке оцінювання забезпечить наступність між підходами до оцінювання результатів навчання учнів початкової та базової середньої освіти.

Зокрема, результати оцінювання педагогам варто позначати словами або відповідними літерами:

«початковий» — «П»;

«середній» — «С»;

«достатній» — «Д»;

«високий» – «В».

Окрім того, оцінювання супроводжується вербальною характеристикою з орієнтацією на досягнення учня, а не на помилки або невдачі.

При переході від підсумкового оцінювання за рівневою шкалою в I семестрі до оцінювання за бальною шкалою в II семестрі рекомендуємо при виставленні річної оцінки орієнтуватись на оцінку за II семестр.

Якщо рівень результатів навчання учня / учениці визначити неможливо через тривалу відсутність учня / учениці, у класному журналі та свідоцтві досягнень робиться запис «(н/а)» (не атестований(а)).

Для розроблення та/або оцінки вже розроблених власних критеріїв і шкали оцінювання заклад використовує Орієнтовні вимоги до критеріїв та шкал оцінювання (Додаток Д).

ПОКАЗНИКИ РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ (Система внутрішнього забезпечення якості освіти)

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- результати навчання (компетентності) здобувачів освіти: шляхом моніторингу знань, умінь і навичок з окремих предметів; проведення контрольних випробувань; результати державної підсумкової атестації, участі учнів школи у предметних олімпіадах різного рівня, Всеукраїнських інтелектуальних конкурсах та турнірах; шляхом складання та захисту наукових проєктів та участі в роботі МАН; аналізу результатів участі учнів у ЗНО.

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок здобувачів освіти, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Здобувач освіти має право здобувати освіту в різних формах або поєднуючи їх.

Основними формами здобуття освіти є:

- Інституційна (очна, дистанційна);
- індивідуальна (екстернатна, педагогічний патронаж).

У період надзвичайної ситуації або надзвичайного стану (особливого періоду) можливе застосування дистанційно-очної (змішаної) або дистанційної форми здобуття освіти.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, інтерактивні уроки, інтегровані уроки, проблемні уроки, відеоуроки, навчально-практичні заняття, проєктні тижні, гурткова робота, корекційно-реабілітаційні заняття тощо. Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

ПОЗАУРОЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Позаурочна діяльність є складовою частиною освітнього процесу наукового ліцею Хортицької національної академії. Вона вирішує завдання навчальної та позанавчальної діяльності в комплексі є однією з форм організації діяльності учнів.

Позаурочна діяльність має очевидні переваги для закріплення і практичного використання окремих аспектів змісту програм навчальних предметів.

Мета позаурочної роботи - розвиток у дітей мотивації до пізнання і творчості, сприяння особистісному самовизначенню, соціальній адаптації дітей.

Завдання позаурочної діяльності:

- виявлення інтересів, нахилів, здібностей і можливостей здобувачів освіти в різних видах діяльності;
- створення умов для індивідуального розвитку кожної дитини в обраній сфері позаурочної діяльності;
- формування системи знань, умінь, навичок у здобувачів освіти в обраному напрямку діяльності;
- оптимізація навчального навантаження здобувачів освіти, поліпшення умов для розвитку дитини.
- розвиток творчих здібностей дітей;
- створення умов для реалізації придбаних знань, умінь і навичок;
- розвиток досвіду неформального спілкування, взаємодії, співпраці;
- розширення рамок спілкування з соціумом, тощо.

В нашому закладі освіти позаурочна діяльність будується за напрямками:

- загальноінтелектуальний;
- спортивно-оздоровчий;
- соціальний;
- загальнокультурний.

Форми організації позаурочної діяльності: екскурсії, гуртки, олімпіади, змагання, фестивалі, проєктна діяльність.

У школі функціонують гуртки:

- хорового співу;

- «Чарівне світло» (фотостудія);
- гурток вокалу;
- історичного краєзнавства;
- музикотерапії;
- «Графічного дизайну», «Робототехніки»;
- спортивний гурток «Футболіст»;
- англійської мови «Лінгвіст»;
- основи менеджменту;
- українського народознавства;
- гурток робототехніки «Винахідник»;
- художнього дизайну;
- «Золоті пальчики» (прикладного мистецтва).

З метою розвитку життєтворчого потенціалу та збагачення особистості вихованців цінним соціальним та життєвим досвідом планується реалізація різних соціальних та життєвих проєктів, головна мета яких спрямована на формування та розвиток ключових компетентностей, які дозволять мати стійку життєву позицію і стати конкурентоспроможними та успішними в житті.

З метою розвитку інформаційних, професійно-трудових, комунікативних, соціальних та життєтворчих компетенцій заплановано проведення таких проєктів:

- в рамках програми Healthy Schools такі проєкти: «Екологічна грамотність і здорове життя», валеологічний проєкт «Емоційний інтелект», «Фінансова грамотність на практиці», «Надай старим речам друге життя», «Здорове харчування», «Спортивне життя моєї сім'ї»;

- практико-орієнтовані проєкти: «Всі професії потрібні і пошани дуже гідні», «Професії майбутнього», «Врятуємо планету від сміття», «Щаслива родина – щаслива країна», «Батьківщина в нас єдина, бережи її дитино», «Школа фінансової грамотності», «Стрічка часу моєї родини», «Традиції моєї родини», «Моя планета без сміття», «Я – людина, громадянин, патріот», «Молодь за здоровий спосіб життя», «Вплив соціальних мереж на розвиток підлітків», «Правильний вибір – запорука успіху», «Кришки збирай – природу захищай!», екологічний проєкт «Green Town», «Ми і наше довкілля», «Екологічна мандрівка» «Думай – від тебе залежить твій вибір!», «Помешкання для сміття», «Я – успішний підприємець», «Рости здоровим», «Історія розвитку українського футболу, української команди та їх досягнення», «Найкращий талісман фізичної культури навчального закладу», «Природа для здоров'я», «Вплив фізичних вправ на організм людини», «Здорова їжа», «Здорова молодь – здорова країна», «Видатні спортсмени Інваспорту України».

- дослідницькі проєкти: «Шлях до Європи», «Дні Європи в Україні», «7 чудес України», «Підприємливість і фінансова грамотність», «Вишиванка», «Інженерія навколо нас», «Ненормативна лексика», STEM-

проект «Інженерні винаходи», «Вдячністю серце прикрашається», моно проект-традиція «Просто так», «Медіаграмотність у житті сучасного школяра», «Безпечний Інтернет», «Мої домашні улюбленці», «Ветеран проживає поруч» (збір матеріалів про життєвий шлях), «Шкільна мода: від минулого до сучасності», «Цікавий світ шкільних наук», «Як потрібно доглядати домашніх улюбленців – рослин, тварин?», «Комп'ютерні ігри: користь чи шкода?», «Здібності людського тіла», «Прості рішення енергозбереження», «Як живуть комахи?», «Теплиця на моєму підвіконні», «Добробут у родині починається з ...», «Традиції – коріння нашого народу», «Вплив енергетиків на організм людини», «Вплив електромагнітного поля мобільного телефону, WIFI на організм людини», «Всесвіт на долонях».

ВИМОГИ ДО ОСІБ, ЯКІ МОЖУТЬ РОЗПОЧАТИ НАВЧАННЯ ЗА ПРОГРАМОЮ

Базова середня освіта здобувається після здобуття початкової освіти.

Відповідно до «Положення про науковий ліцей комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради» науковий ліцей Хортицької національної академії складається із:

II ступінь – базова освіта наукового спрямування (5-9 класи), термін навчання 5 років, базова освіта наукового спрямування здобувається одночасно з базовою освітою та полягає в набутті здобувачем початкових компетентностей для дослідно-експериментальної, конструкторської, винахідницької та раціоналізаторської діяльності;

Зарахування до ліцею відбувається відповідно до наказу директора, що видається за результатами конкурсного відбору та/або вступних випробувань згідно з Положенням про проведення конкурсного відбору.

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНА БАЗА ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Кількість класних кімнат 14 (математика, історія, зарубіжна література, українська мова та література – 2, stem-освіти, англійська мова – 2, фізика, хімія-біологія, інформатика – 2, географія, музичного мистецтва, образотворчого мистецтва, соціально-психологічна служба)

Лабораторій 4 (хімія, біологія, фізики, СТЕР-лабораторії)

Спортспоруди і майданчики: спортивний зал (23,56x11,55), хореографічний зал (6x8), зал ЛФК (6x10).

Навчально-дослідна ділянка та її характеристика ландшафтний музей під відкритим небом «Зелена країна» – експериментальна ділянка з різними стилями ландшафтного дизайну (регулярний, східний, кантрі), 1500 м²

**Навчальний план на 2022/2023 н.р.
5 класи**

Мова викладання: українська.

Наказ МОН України від 19.02. 2021 № 235 «Про затвердження типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти» (додаток 3).

пп.25, 26 Положення про науковий ліцей (Постанова Кабінету Міністрів України від 22.05.2019 № 438 , зі змінами, Постанова Кабінету Міністрів України № 664 від 30.06.2021)

5а клас з вивченням двох іноземних мов (англійська (поглиблено), польська);

5б клас із збільшенням кількості годин на вивчення математики.

Освітні галузі	Предмети	Індекс освітньої галузі	Класи		Разом
			5а	5б	
			Годин на тиждень		
Мовно-літературна	Українська мова	МОВ	4	4	8
	Українська література	МОВ	2	2	4
	Зарубіжна література	МОВ	1,5	1,5	3
	Англійська мови	МОВ	5	3,5	8,5
	Польська мова	МОВ	2		2
Математична	Математика	МАО	4	6	10
Природнича	Пізнаємо природу	ПРО	2	2	4
Соціальна та здоров'язбережувальна	Здоров'я, безпека та добробут	СЗО	1	1	2
Громадянська та історична	Вступ до історії України та громадянської освіти	ПО	1	1	2
Технологічна	Технології	ТЕО	2	2	4
Інформатична	Інформатика	ІФО	2	2	4
Мистецька	Мистецтво	МІО	1	1	2

Освітні галузі	Предмети	Індекс освітньої галузі	Класи		Разом
			5а	5б	
			Годин на тиждень		
Фізична культура	Фізична культура*	ФЮ	3	3	6
	Усього		30,5	29	59,5
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, вибіркового освітніх компонентів, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	Робототехніка	ІФО		1	1
	Математика	МАО		1	1
	Українська мова	МОВ	0,5		0,5
Заняття проектних груп з наукової діяльності			3	3	6
Усього			3,5	5	8,5
Кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)			34	34	68
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня*			28	28	
За рахунок поділу класів на групи	Українська мова	МОВ	4	4	8
	Англійська мови	МОВ	5	3,5	8,5
	Польська мова	МОВ	2		2
	Технології	ТЕО	2	2	4
	Інформатика	ІФО	2	2	4
Кількість годин поділу			15	11,5	26,5
Сумарна кількість годин на тиждень			49	45,5	94,5
Усього фінансується з бюджету			94,5		

* Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів, але обов'язково фінансуються.

**Навчальний план
корекційно-розвиткових занять
у інклюзивних 5а, 5б класах
на 2022/2023 навчальний рік**

Інклюзивне навчання здійснюється для дітей:

- з порушеннями опорно-рухового апарату: 5а – 1 учень;
- з порушеннями слуху, порушенням мовлення: 5б – 1 учень;

Мова викладання: українська.

Наказ МОН України від 12.06.2018 № 627 (додатки 8, 13, 16)

Протокол засідання команди психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами наукового ліцею Хортицької національної академії з фахівцями ІРЦ по Вознесенівському району м. Запоріжжя «Про визначення рівня підтримки особам з ОПП» від 23.02.2022

	Кількість годин на тиждень у класах		
	5а	5б	Разом
	з порушеннями опорно-рухового апарату	з порушенням слуху, порушення мовлення	
Корекція розвитку		2	2
Корекція мовлення		2	2
Лікувальна фізкультура	3		3
Усього	3	4	7
Усього фінансується з бюджету	7		

ПЕРЕЛІК МОДЕЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ

Предмет	Назва програми	Клас	Рівень вивчення	Видавництво	Дата та номер наказу МОН або інше	Підручник
Англійська мова	Модельна навчальна програма «Іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Зимомря І. М., Мойсюк В. А., Трифан М. С., Унгурян І. К., Яковчук М. В.)	5	поглиблене	Розміщено на офіційному сайті МОН України	Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 №795	«Нір-Нір Hello!» підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти Амелія Уолкер, Ненсі Левіс, Маргарет Робінсон, Любченко Олександр 2022
Англійська мова	Модельна навчальна програма «Іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Зимомря І. М., Мойсюк В. А., Трифан М. С., Унгурян І. К., Яковчук М. В.)	5	стандарт	Розміщено на офіційному сайті МОН України	Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 №795	«Нір-Нір Hello!» підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти Амелія Уолкер, Ненсі Левіс, Маргарет Робінсон, Любченко Олександр 2022
Вступ до історії України та громадянської освіти	Модельна навчальна програма "Вступ до історії України та громадянської освіти. 5 клас для закладів загальної середньої освіти" (автори Піскарьова І.О., Бурлака О.В., Майорський В.В., Мелешенко Т.В., Щупак І.Я.)	5	стандарт	Розміщено на офіційному сайті МОН України	Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 р. № 795	«Вступ до історії України та громадянської освіти» підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти (авт. Щупак І., Бурлака О., Піскарьова І., Посунько А.), 2022
Зарубіжна література	Модельна навчальна програма «Зарубіжна література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автор Волощук Є.В.)	5	стандарт	Розміщено на офіційному сайті МОН України	Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 р. № 795	«Зарубіжна література» підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти, Волощук Є. В., 2022

Предмет	Назва програми	Клас	Рівень вивчення	Видавництво	Дата та номер наказу МОН або інше	Підручник
Здоров'я, безпека та добробут	Модельна навчальна програма «Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут» розроблена для адаптаційного циклу, 5–6 класів закладів загальної середньої освіти (автори Василенко С.В., Коваль Я.Ю., Колотій Л.П.)	5	стандарт	Розміщено на офіційному сайті МОН України	Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795	«Здоров'я, безпека та добробут» підручник інтегрованого курсу для 5 класу закладів загальної середньої освіти, авт. Василенко С. В., Коваль Я. Ю., Колотій Л. П., 2022
Інформатика	Модельна навчальна програма «Інформатика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Ривкінд Й.Я., Лисенко Т.І., Чернікова Л.А., Шакотько В.В.)	5	стандарт	Розміщено на сайті Інституту модернізації змісту освіти	Наказ Міністерства освіти і науки України від 12 липня 2021 року № 795	«Інформатика» підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти, авт. Ривкінд Й. Я., Лисенко Т. І., Чернікова Л. А., Шакотько В. В., 2022
Математика	Модельна навчальна програма «Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Істер О.С.).	5	збільшення кількості годин	Розміщено на сайті МОН України та на сайті Інституту модернізації змісту освіти	Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 №795	«Математика» підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти, авт. Істер О. С., 2022
Математика	Модельна навчальна програма «Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Істер О.С.).	5	стандарт	Розміщено на сайті МОН України та на сайті Інституту модернізації змісту освіти	Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 №796	«Математика» підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти, авт. Істер О. С., 2022
Мистецтво	Модельна навчальна програма (інтегрований курс) "Мистецтво" 5-6 класів закладів загальної середньої освіти (автори Л.Масол., О.Просіна.)	5	стандарт	Розміщено на офіційному сайті МОН України	Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795	«Мистецтво (інтегрований курс)» підручник для 5 кл.закладів заг. середньої освіти авт. Масол Л., Просіна О., 2022

Предмет	Назва програми	Клас	Рівень вивчення	Видавництво	Дата та номер наказу МОН або інше	Підручник
Пізнаємо природу	Модельна навчальна програма «Пізнаємо природу. 5-6 класи» (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Біда Д. Д., Гільберг Т. Г., Колісник Я. І.)	5	стандарт	Розміщено на сайті Інституту модернізації змісту освіти	Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 №795	«Пізнаємо природу» підручник інтегрованого курсу для 5 класу закладів загальної середньої освіти, авт. Біда Д. Д., Гільберг Т. Г., Колісник Я. І., 2022
Польська мова	Модельна навчальна програма «Польська мова. 5-9 класи (початок вивчення з 5-го класу)» для закладів загальної середньої освіти (укл. Мацькович М.Р., Калуські Томаш-Аркадіуш, Калуська Р.Ю.)	5	стандарт	Розміщено на офіційному сайті МОН України	Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795	«Польська мова» підручник для 5-ого класу закладів загальної середньої освіти/ М.Мацькович , Р. Цесельська-Мусамаг , К. Квятковска, 2022
Технології	Модельна навчальна програма "Технології"для закладів середньої освіти (Ходзицька І.Ю., Горобець О.В. та інші)	5	стандарт	Розміщено на офіційному сайті МОН України	Наказ Міністерства освіти і науки від 12.07.2021 №795	«Технології» підручник інтегрованого курсу для 5 класу закладів загальної середньої освіти, авт. Ходзицька І. Ю, Горобець О. В, Медвідь О. Ю., Пасічна Т. С., Приходько Ю. М., Крімер В. В., Павич Н. М., 2022
Українська література	Модельна навчальна програма «Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Яценко Т.О., Качак Т.Б., Кизилова В.В., Пахаренко В.І., Дячок С.О., Овдійчук Л.М., Слижук О.А., Макаренко В.М., Тригуб І.А.)	5	стандарт	Розміщено на офіційному сайті МОН України	Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795	«Українська література», підручник для 5 кл.закладів загальної середньої освіти. Яценко Т. Київ. Видавничий дім "Освіта" 2022
Українська мова	Модельна навчальна програма "Українська мова", 5-6 класи для закладів середньої загальної освіти (автори Голуб Н.Б., Горошкіна О.М.)	5	поглиблене	Розміщено на офіційному сайті МОН України	Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795	«Українська мова», підручник для 5 кл. закладів загальної середньої освіти, Панчук Г.Д., 2022

Предмет	Назва програми	Клас	Рівень вивчення	Видавництво	Дата та номер наказу МОН або інше	Підручник
Українська мова	Модельна навчальна програма "Українська мова".5-6 класи для закладів середньої загальної освіти (автори Голуб Н.Б., Горошкіна О.М.)	5	стандарт	Розміщено на офіційному сайті МОН України	Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795	«Українська мова» підручник для 5 кл. закладів загальної середньої освіти, Панчук Г.Д., 2022
Фізична культура	Модельна навчальна програма "Фізична культура. 5-6 класи" для закладів загальної середньої освіти, Педан О.С., Коломоєць Г. А. , Боляк А. А., Ребрина А. А., Деревянко В. В.	5	стандарт	Розміщено на офіційному сайті МОН України	Наказ Міністерства освіти і науки України від 12 липня 2021 року № 795	

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ІНСТРУМЕНТІВ ФОРМУВАЛЬНОГО ОЦІНЮВАННЯ

№	Назва	Опис інструмента
1	Аналіз портфоліо	Перевірка рівня навчальних досягнень за допомогою портфоліо учня. Портфоліо – це підібрані учнем роботи із зазначенням дати, призначення яких – розповісти історію учнівських досягнень або поступу. Портфоліо зазвичай містить особисті роздуми учня з поясненнями, чому обрано ту чи ту роботу і як саме вона показує досягнення цілей навчання
2	Відповідь хором	Учні одночасно усно реагують на певну репліку. Це може бути відповідь на запитання, висловлення згоди чи незгоди із запропонованим твердженням, повторення сказаного вчителем тощо
3	Візьми і передай	Спільна групова робота, яку використовують, щоб поділитися думками або зібрати інформацію від кожного учасника групи; учні записують відповіді, потім передають вправо, додають власну відповідь на іншому аркуші і продовжують, доки їхній папірець обійде всю групу і знову повернеться до них. Потім обговорюють результати в групі
4	Внутрішнє / зовнішнє коло	Учні стають у два кола, внутрішнє та зовнішнє, обличчям одне до одного. Учні, що стоять навпроти, ставлять одне одному запитання по темі, які вони попередньо написали. Зовнішнє коло рухається і утворюються нові пари. Потім процедура повторюється
5	Газетний заголовок	Вигадайте газетний заголовок, який може бути написаний до теми, яку ми вивчаємо. Передайте основну ідею події
6	Гра в кубик	Покажіть 6 запитань до уроку. Об'єднайте учнів у групи по 4. У кожній групі є один кубик. Кожен кидає кубик та відповідає на запитання з відповідним номером. Якщо номер випав більш ніж один раз, учень може доповнити попередню відповідь або кинути кубик ще раз. Відповіді можна записувати
7	Доповни думку	Письмова перевірка розуміння стратегії, коли учні заповнюють пропуски у пропонуваному твердженні
8	Есе «хвилинка»	Питання для есе на одну хвилину – це конкретне питання з орієнтацією на очікуваний(і) результат(и) навчання, на яке можна відповісти за одну-дві хвилини
9	Запис у журнал	Учні записують у свій журнал або зошит розуміння предмету, поняття або те, що вони вивчили на уроці. Вчитель переглядає записи, щоб дізнатися чи зрозумів учень певну тему, урок, поняття або вивчене
10	Записні книжки учнів	Інструмент для учнів для відстежування навчального поступу: куди я рухаюся? де я зараз? як туди дістатися?
11	Збір ідей	Учитель ставить запитання або дає завдання. Учні самостійно відповідають на аркуші паперу, зазначаючи не менше трьох думок / відповідей / тверджень. Учні, що завершили, встають. Вчитель звертається до певного учня і просить його поділитися записаними ідеями. Учні викреслюють пункти, попередньо озвучені однокласниками і сідають, коли в них а аркушах закінчилися всі записані ідеї, незалежно від того, чи вони

		були озвучені саме ними. Вчитель продовжує опитувати учнів, доки сядуть усі
12	З-Х-В та ЗХВ+	Учні відповідають групами, в парах або індивідуально на запитання «Що ми вже знаємо?» (З), «Що ми хотіли б дізнатися?» (Х) та «Що вже вивчили за темою?» (В). Плюс (+) просить учнів класифікувати отримані знання за допомогою концептуальної карти або наочної схеми, яка відображає ключову інформацію. Потім кожен учень записує короткий підсумок (на один абзац) про вивчене
13	Картка на вихід	Це письмові відповіді учнів на запитання на картках, які учням роздають наприкінці уроку, після завершення певного виду роботи, теми тощо
14	Концептуальна карта	Будь-яка можлива форма схематичної наочності, яка допомагає учням побачити взаємозв'язки між поняттями за допомогою побудованих схем ключових слів, що позначають такі поняття
15	Лідер за номером	Учні об'єднуються в групи по чотири і кожному члену групи присвоюється номер. Учитель ставить питання / проблему і всі чотири учні її обговорюють. Вчитель називає номер і відповідний учень у кожній групі відповідає
16	Найзаплутаніший (або найясніший) момент	Це варіант однохвилинки. Можна дати учням трохи більше часу для відповіді на запитання. Запитайте (в кінці уроку або під час паузи, яка утворилася після пояснення теми): «Який найбільш заплутаний момент» сьогоdnішнього заняття?» або «Що вам здалося незрозумілим у понятті «_____»?»
17	Перевірка неправильного розуміння	Учитель надає учням поширені або передбачувані помилкові твердження з певної теми, щодо певного принципу або процесу і запитує, чи згодні вони з цим чи ні та чому. Учні мають дати аргументовані відповіді. Перевірка неправильного розуміння може також застосовуватися у формі тесту з декількома варіантами відповіді або гри «правильно-неправильно»
18	Перефразування	Учні мають висловити власними словами основну ідею уроку чи щойно поясненої теми
19	Підбиття підсумків	Форма роздумів одразу після певного виду роботи
20	Підказка за аналогією	Учні мають сформулювати думку на основі підказки-аналогії: (певне поняття, принцип або процес) _____ виглядає як _____ тому що _____
21	Підсумок А-Б-В	Кожному учневі в класі присвоюється окрема літера алфавіту, а він обирає слово, яке починається на цю літеру та пов'язане з вивченою темою
22	Підсумок або питання на картках	Учитель час від часу роздає картки й просить учнів писати з обох сторін за такими правилами: (Один бік) на підставі вивченого (теми, розділу), опишіть основну велику ідею, яку ви зрозуміли, у формі короткого висновку. (Другий бік) запишіть те, що ви ще не повністю зрозуміли у вигляді твердження або запитання
23	Підсумок одним реченням	Учні просять написати підсумкове речення, яке відповідає на запитання «хто», «що», «де», «коли», «чому», «як» щодо

		певної теми
24	Підсумок одним словом	Учні мають обрати з-поміж наведених варіантів (або запропонувати самостійно) слово, яке найкраще підсумовує тему
25	Подумай – запиши – обговори в парі – поділися	Учні обдумують відповідь самостійно, записують її, об'єднуються в пари та обговорюють відповідь із партнерами, а потім озвучують її всьому класу
26	Подумай – розкажи в парі	Вчитель ставить учням запитання. Учні самостійно формулюють відповіді протягом визначеного часу, потім повертаються кожен до свого партнера та надають йому відповідь. Вчитель викликає декілька пар на вибір, які озвучують свої відповіді у класі
27	Пригадай – підсумуй – запитай – пов'яжи за 2 хвилини (ППЗП2)	За дві хвилини учні повинні <i>пригадати</i> та назвати у правильному порядку найважливіші ідеї, отримані на попередньому занятті; за дві хвилини <i>підсумувати</i> ці пункти одним реченням, записати одне основне <i>запитання</i> , на яке вони хочуть отримати відповідь та знайти одну <i>прив'язку</i> цього матеріалу до основної теми предмету чи курсу
28	Рішення-рішення	Учитель висловлює певну думку, потім просить учнів зайняти сторону, що відповідає їхній думці з цієї теми і поділитися аргументацією. Учні можуть змінювати сторону після обговорення
29	Самооцінювання	Процес, під час якого учні збирають дані про власне навчання, аналізують що саме відображує їхні успіхи в досягненні навчальних цілей та планують наступні кроки
30	Семинар за Сократом	Учні ставлять питання одне одному з певного важливого питання або теми. Питання ініціюють розмову, яка триває як серія відповідей та додаткових запитань
31	Сигнали руками	Учні на прохання вчителя показують визначені сигнали рукою, щоб повідомити про рівень розуміння певного поняття, принципу або процесу: «Розумію _____ і можу пояснити» (наприклад, великий палець вгору). «Ще не зовсім розумію _____» (наприклад, великий палець вниз). «Не впевнений щодо _____» (наприклад, помахати рукою)
32	Скажи щось	Учні по черзі обговорюють у групі певний прочитаний розділ або переглянуте відео
33	Сортування слів	Учням дають набір словникових термінів, які вони сортують за заданими або створеними ними категоріями
34	Спінер ідей	Учитель створює спінер, розділений на 4 сектори з написами «Спрогнозуй», «Поясни», «Підсумуй», «Оціни». Після пояснення нового матеріалу вчитель крутить спінер та просить учнів відповісти на запитання залежно від місця зупинки спінера. Наприклад, спінер зупиняється на секторі «Підсумуй», тоді вчитель може сказати: «Назви ключові поняття, про які щойно йшлося»
35	Спостереження	Учитель готує протокол спостереження із переліком учнів у класі, де буде зазначено, за якими саме очікуваними результатами він буде спостерігати. Рухаючись класом, він спостерігає за учнями, коли вони працюють, і робить необхідні записи та позначки в протоколі спостереження

36	Тестування	За допомогою тестування вчитель перевіряє опанування учнями фактичної інформації, понять. Орієнтовні типи тестових завдань: Декілька правильних варіантів Правильно/Неправильно Коротка відповідь Знайди відповідність Розширена відповідь
37	Трикутна призма (червоний, жовтий, зелений)	Учні дають вчителю зворотний зв'язок, показуючи колір, що відповідає рівню розуміння
38	Усне опитування	Учитель пропонує учням відповісти на запитання, наведені нижче: Чим це _____ схоже на/відрізняється від _____? Які характерні риси/елементи _____? Як іще можна показати/проілюструвати _____? У чому полягає головна ідея, ключова концепція, мораль _____? Як _____ стосується _____? Які ідеї / деталі можна додати до _____? Наведіть приклад _____? Що не так з _____? Який висновок ви могли б зробити з _____? Які висновки можна зробити з _____? На яке питання ми намагаємося відповісти? Яку проблему ми намагаємося вирішити? Що ви можете сказати про _____? Що може статися, якщо _____? Які критерії можна взяти для оцінки _____? Які докази підтверджують _____? Як ми можемо довести / підтвердити _____? Як це можна розглядати з точки зору _____? Які альтернативи _____ слід розглянути? Який підхід/стратегію ви могли б використати для _____?
39	Учнівська конференція	Бесіда з кожним учнем особисто для перевірки рівня розуміння
40	Хрестики-нулики	Набір видів роботи, з яких учні самостійно можуть обирати ті, що можуть продемонструвати їхнє розуміння теми. Набір представлений у вигляді сітки з дев'яти квадратів, схожої на дошку для гри в хрестики-нулики, можна попросити учнів обирати так, щоб зрештою закреслити «три підряд». Завдання можуть відрізнятися за змістом, процесом та результатом і можуть бути адаптовані залежно від глибини знань
41	Хто швидше?	Робота в парі – слухач і ведучий. Обидва знають категорію (тему), однак ведучий стоїть спиною до дошки / екрану. З'являються слова на задану тему, слухач дає підказки, а ведучий намагається вгадати слово. Пара, яка завершила першою, встає
42	Швидкий запис	Попросіть учнів відповісти за 2-10 хвилин на відкриті запитання або твердження
43	Шкала Лайкерта	Учитель наводить 3-5 тверджень, які явно не є істинними або помилковими, але дещо спірними. Мета полягає в тому, щоб допомогти учням подумати над текстом, а потім обговорити його з однокласниками. Наприклад,

		<p>«Герой (ім'я) не повинен був робити (що саме).»</p> <p>повністю погоджуюся не погоджуюся погоджуюся повністю погоджуюся</p>
44	3-2-1	<p>Учні виконують такі варіанти завдань, визначаючи за прочитаним текстом:</p> <p>три речі, які ви дізналися, два цікаві факти, одне питання, що залишилося;</p> <p>три ключові слова, дві відмінності між __, один вплив на __;</p> <p>три важливі факти, дві цікаві ідеї, одне уявлення про себе як учня;</p> <p>три нові терміни, дві нові ідеї, одна річ, яку потрібно обдумати;</p> <p>три питання до тексту (незнайомі слова або незрозумілі ідеї), два прогнози за текстом (що станеться далі, враховуючи вже прочитане), знайдіть один зв'язок у тексті (з тим, що ви вже знали або випробували)</p>
45	Трихвилинна пауза	<p>Трихвилинна пауза дає змогу учням зупинитися, обміркувати певні представлені явища та ідеї, прив'язати їх до вже наявних знань або досвіду та попросити роз'яснень.</p> <p>Я змінив(ла) ставлення до....</p> <p>Я більше дізнався(лася) про...</p> <p>Мене здивувало...</p> <p>Я почувався(лася)...</p>
46	Є питання, в кого є відповідь?	<p>Учитель робить два набори карток. Перший набір має запитання за певним розділом навчання. У другому наборі містяться відповіді. Учитель роздає картки з відповідями учням, а потім він або учень зачитує класу питання на картці. Всі учні перевіряють свої картки з відповідями, щоб знайти правильну</p>

**ОРІЄНТОВНА РАМКА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ
ЗДОБУВАЧІВ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ**

Категорії критеріїв \ Рівні	Початковий рівень 1 – 3 балів	Середній рівень 4 – 6 балів	Достатній рівень 7 – 9 балів	Високий рівень 10 – 12 балів
<i>Планування та здійснення навчального пошуку, аналіз текстової та графічної інформації</i>	Учень/учениця самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб: планує й здійснює навчальний пошук; опрацьовує текстову та/або графічну інформацію	Учень / учениця самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб: планує й здійснює навчальний пошук; ставить запитання до змісту навчального матеріалу; опрацьовує й інтерпретує текстову та/або графічну інформацію без істотних змістових і логічних неточностей	Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя або інших осіб: планує й успішно здійснює навчальний пошук, не обмежуючись навчальним матеріалом; ставить уточнювальні запитання; використовує інформацію з кількох джерел; опрацьовує й логічно інтерпретує текстову та/або графічну інформацію; порівнює інформацію з кількох джерел	Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб: планує й успішно здійснює навчальний пошук, не обмежуючись навчальним матеріалом; ставить запитання на з'ясування причинно-наслідкових зв'язків; використовує інформацію з різних джерел; опрацьовує й логічно інтерпретує текстову та/або графічну інформацію; аналізує й порівнює інформацію з різних джерел; критично оцінює надійність джерела й достовірність інформації

Категорії критеріїв \ Рівні	Початковий рівень 1 – 3 балів	Середній рівень 4 – 6 балів	Достатній рівень 7 – 9 балів	Високий рівень 10 – 12 балів
<i>Комунікація, зокрема з використанням інформаційно-комунікаційних технологій</i>	Учень / учениця створює короткі усні й письмові повідомлення; відтворює почуту або прочитану інформацію, допускаючи істотні змістові та/або логічні неточності	Учень / учениця створює короткі усні й письмові повідомлення; відтворює почуту або прочитану інформацію без істотних змістових та/або логічних неточностей; презентує результати своєї навчальної діяльності	Учень / учениця створює деталізовані усні й письмові повідомлення; висловлює власну думку й наводить приклади на її підтвердження; презентує результати навчальної діяльності, зокрема з використанням ІКТ (за умови доступності)	Учень / учениця створює деталізовані усні й письмові повідомлення; висловлює й логічно обґрунтовує власну думку, наводить приклади на її підтвердження; творчо презентує результати навчальної діяльності, зокрема з використанням ІКТ (за умови доступності)
<i>Виконання практичних завдань та розв'язання повсякденних проблем із застосуванням знань, що охоплюються навчальним матеріалом</i>	Учень / учениця самостійно або з допомогою вчителя або інших осіб: виконує навчальну дію на рівні копіювання зразка її виконання; розпізнає, називає окремі об'єкти вивчення	Учень / учениця самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб: виконує навчальну дію із застосування знань, що охоплюються навчальним матеріалом, за зразком; може порівняти окремі об'єкти вивчення	Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб: застосовує знання, що охоплюються навчальним матеріалом, у типових ситуаціях на рівні свідомого вибору, а саме: формулює проблемні питання, пропонує можливі способи виконання завдання або розв'язання проблеми; складає план для виконання / розв'язання відповідно до інструкцій та/або успішно виконує окремі етапи такого	Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб: застосовує знання, що охоплюються навчальним матеріалом, для виконання практичних завдань та/або розв'язання повсякденних проблем у нетипових ситуаціях на рівні свідомого вибору, а саме: формулює проблемні питання, висуває гіпотези; успішно виконує завдання або розв'язує проблему відповідно до інструкцій;

Категорії критеріїв \ Рівні	Початковий рівень 1 – 3 балів	Середній рівень 4 – 6 балів	Достатній рівень 7 – 9 балів	Високий рівень 10 – 12 балів
			виконання / розв'язання; може аналізувати та порівнювати об'єкти вивчення	обґрунтовує обраний спосіб розв'язання / виконання, спираючись на знання й досвід; може класифікувати й узагальнювати об'єкти вивчення
<i>Рефлексія власної навчально-пізнавальної діяльності</i>	Учень / учениця розпізнає помилки, логічні або змістові неточності в результатах навчальної діяльності після того, як на них вказує вчитель	Учень / учениця самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб: розпізнає й виправляє окремі помилки та робить часткові уточнення в результатах навчальної діяльності	Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб : успішно виправляє окремі помилки й робить часткові уточнення в результатах власної навчальної діяльності; визначає окремі труднощі, що виникають у процесі власної навчально-пізнавальної діяльності й можливі шляхи їх подолання	Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб аналізує результати власної навчальної діяльності із застосуванням критеріїв оцінювання, успішно виправляє помилки й робить уточнення; визначає труднощі, що виникають у процесі власної навчально-пізнавальної діяльності, та можливі шляхи їх подолання

ОРІЄНТОВНІ ВИМОГИ ДО КРИТЕРІЇВ І ШКАЛ ОЦІНЮВАННЯ

Інструмент для оцінювання якості критеріїв і шкал оцінювання

Критерій	1 Незадовільно	2 Задовільно	3 Добре	4 Відмінно
Чіткість і зрозумілість критеріїв	Критерії є незрозумілими, не стосуються змісту навчальної програми або за змістом істотно перекривають один одного	Критерії можна зрозуміти, але вони недостатньо чітко розмежовуються між собою або не повністю відповідають змісту навчальної програми та/або виду навчальної діяльності	Критерії загалом є зрозумілими, чітко розмежовуються між собою й загалом відповідають змісту навчальної програми та виду навчальної діяльності	Кожен критерій є виразним і чітко окресленим, повністю відповідає змісту навчальної програми й виду навчальної діяльності
Чіткість розмежування між рівнями досягнень	Неможливо або майже неможливо розрізнити рівні досягнень між собою	Рівні досягнень можна розрізнити між собою, але розмежування недостатньо чітке	Розмежування між рівнями досягнень є очевидним	Кожен рівень досягнень є чітко окресленим і кожен наступний рівень відрізняється від попереднього за чіткими й логічними ознаками
Надійність шкали оцінювання	Перехресне оцінювання часто призводить до істотних відмінностей у результатах	Перехресне оцінювання іноді призводить до відмінних результатів	Є загальна узгодженість між результатами при перехресному оцінюванні (різниця менше 5-10% або ½ рівня)	Результати перехресного оцінювання є послідовно однаковими
Обізнаність учнів про критерії та шкалу оцінювання	Учні не знають про критерії та шкалу оцінювання	Учні знають про критерії та шкалу оцінювання і мають певне уявлення про очікувані результати їх навчальної діяльності	Критерії та шкала оцінювання відкрито використовуються для презентації завдання й супроводу учнів	Критерії та шкала оцінювання є предметом обговорення й постійного супроводу учнів у процесі навчальної діяльності

Критерій	1 Незадовільно	2 Задовільно	3 Добре	4 Відмінно
Підтримка розвитку метакогнітивних навичок учнів	Учні не знають про критерії та шкалу оцінювання і не можуть використовувати її для регулювання власної навчальної діяльності	Учнів повідомлено про критерії та шкалу оцінювання, але під час навчальної діяльності критерії та шкала не перебувають у фокусі уваги	Учні знають про критерії та шкалу оцінювання як про інструмент, що допомагає зрозуміти, чого вони навчаються, що їм вдається добре, а над чим треба попрацювати	Критерії та шкала оцінювання постійно перебувають у фокусі уваги і використовуються як інструмент, що допомагає учням зрозуміти, чого вони навчаються, що їм вдається добре, а над чим треба попрацювати
Участь учнів у розробленні та застосуванні критеріїв і шкали оцінювання	Учні не беруть участі ні в розробленні, ні в застосуванні критеріїв і шкали оцінювання в процесі навчання	Учням пропонують готові критерії та шкалу оцінювання для можливого самооцінювання в процесі навчання	Учні обговорюють і надають пропозиції до проекту критеріїв і шкали, є відповідальними за їхнє застосування для самооцінювання та/або взаємооцінювання в процесі навчання	Учителі й учні разом відповідають за розроблення критеріїв і шкали оцінювання; учні постійно застосовують їх для самооцінювання й взаємооцінювання в процесі навчання

Шкала оцінювання критеріїв:

0 – 5.0 = потребують доопрацювання **5.5 – 7.5 = застосовні** **8.0 - 10 = добре** **10.5 – 12.0 = відмінно**

Кожний показник рівня 1 = 0.5 балів, рівня 2 = 1.0 бал, рівня 3 = 1.5 бали, рівня 4 = 2.0 бали.

За кожним критерієм кількість балів визначається лише за одним рівнем.